

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyedévre . . . . . 3 kor.

Egyes szám ára . . . . . 12 fillér.

Hirdetések díja:

□-centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Földes Ede

könyvkerekedése

Bethlen-utca 2. sz. alatt,

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KOSSUTH.

Holnap, szeptember 19-én, nagy ünnepe lesz a magyar nemzetnek: Kossuth Lajos születése századik évfordulóját fogjuk ünnepelni. Az Ő nevét dicsőíti milliók ajaka s az Ő nevével száll fel a magyarok Istenéhez milliók buzgó imája. Beszélni kezdő gyermekének Isten neve után az Ő nevét tanítja meg a magyar anya s a sirhoz közel álló öreg imádságszerűen kiejtett szava az Ő nevében hal el.

A mult század elején adta Isten különös kegyelme nekünk e nagy embert, ki a század végéig vezető profétája volt nemzetünknek. Egy óriás szellemi erőben, erkölcsi tisztaságban és önfeláldozó hazaszeretben. A tökéletes ember mintaképe, akiben eszmény és valóság egyesült. Nagy a magánéletben, nagyobb a közéletben. Olyan ember, aki soha sem ellenkezett az igazsággal és soha sem tett semmit meggyőződése ellenére.

Minden időnek, minden nemzetnek, amelyben lendület és élet, ihlet és ábránd van, megvan a maga gyűjtő lencséje. Nálunk Kossuth Lajos volt nemzetünk lendületének és magasabbra törni vágyásának a megtestesülése s nemzetünk összes világító képességének a gyűjtőlencséje.

Onnan jött Ő is, ahonnan az emberi nem Megváltói szoktak jönni, akik nem születnek biborban és palotában. A közönséges milliók sorából jött, egyszerű házból, Názarethből. Azért jött, hogy megdöntsön egy egész elavult, kínos történelmi korszakot s leszedje nemzete kezéről és lábáról a félrabszolgaság bilincseit.

A mult század negyvenes éveinek óriási küzdelmei jelennek meg szemünk előtt. Az a nagy küzdelem, melynek nem Ő volt egyedüli hőse, de a legnagyobb valamennyi között. Ő volt ennek a kornak Isten által rendelt politikai hadvezére, kinek kiemelkedő személyét milliók szeme kísérte forró sejtellemmel; aki össze tudta gyűjteni saját nagy szívében milliók szívének vágyó dobogását s nagy elméjében milliók tervét és gondolatait.

Történelmünknek kevés olyan dátuma van, mint: **1848.** Ebben van kifejezve életének hatalma s lelkének fenséges ragyogása.

Ő tette szabaddá e földet, Ő törte össze a jobbagyság rabigáját. Ő bocsátotta a gondolatot szárnya szabadjára. Ő teremté meg a magyar parlamentárizmust és a független felelős miniszteriumot. Ő foglalta össze a Mohács által megoldott kévét. Az ujkori Magyarország s az egyetemes magyar nemzet az az alap, melyen él és fejlődik az Ő alkotása. S amidőn ránk támadtak Ausztria és Oroszország zsoldos hadai, hogy letiporják a halottaiból föltámadott Magyarországot s a polgárháboru lázadását indították ellenünk, hogy széttejjenek: Kossuth emelte magasra s vezette diadalra a magyar zászlót.

Mint egy vihar, mint egy orkán, úgy tört ki szavára a nemzetben rejlő minden hatalom és forrásainak gazdagságát megmutatta a világnak. Életrevalóságunknak tűzpróbája volt a szabadságharc emberföltti küzdelme, a melybe ellenállhatatlanul Ő sodort bele, kihíva a Gondviselést, hogy nyilatkozzék: éljen-e, vagy haljon ez a nemzet? Ezzel a küzdelemmel mentette meg nemzete becsületét s biztosította jogát, jövőjét és fennmaradását. Ha Ő nincs, talán elveszünk gyáván, örökre. Így vitézül elbuktunk, de jogunkat vérünkkel irtuk be a világtörténetbe.

A hóhér elől elmenekült, hogy bejárja a nagy világot s a föld szabad népeinek segítségét kérje leigázott nemzete számára. Járt-kelt, irt s beszélt, pénzt és fegyvert szerzett újra. Rabok voltunk, de mindenki tudta, hogy láncainkat csörgetve szabadságra vágyunk s tudta, hogy nem lehet a magyar nemzetet tömlöczben tartani. Mikor pedig bebizonyosodott, hogy az csakugyan lehetetlen, a láncok lehullottak.

Azután sem szünt meg nemzetének élni. Nem tért vissza, mert szabad volt ugyan az ország, de nem volt független. Neki pedig abból a dicső eszméből, ideálból, melylyel nemzetünk az Ő nevét azonosítja s melyre egész élete nyugalmát, boldogságát és mindenét feltette, — t. i. a független, szabad s nemzeti alapon álló Magyarország — visszavonni nem volt szabad semmit, egyetlen egy betűt, egyetlen egy vonást sem.

Beteg öregségben, szegénységben fejezte be életét, távol hazájától. Halálát milliónyi szívek halk zokogása kísérte s kihűlő feje fölött azonnal megjelent a dicsőség koronája. Testét hálás nemzete visszahozta az édes hazai földbe. Temetése valóságos megdicsőülés volt.

Holnap, születésének századik évfordulóján, szelleme ujjá fog születni s mint a magyar égboltozatnak legszebb, legragyogóbb csillaga: vezetője, irányítója lesz nemzetünknek az új ezer évben!

—i—s.

A miriszlói emlékünnepe.**Előkészületek.**

Verőfényes szép őszi nap mosolygott mult vasárnap azon a tájon, ahol ezelőtt 302 esztendővel tizenegyezer jó magyar vitéz vére áztatta a Maros terét. Azóta sem volt ennyi nép ott egyszerre; még a régi jó világban, a miriszlói szüretkorában sem. Az 1600. szept. 18-iki vérszüret emlékét avatta föl e napon az alsófehérvármegyei történelmi és régészeti társulat. Az emlék öt méter magas obeliszk; tetején a kegyeletét ábrázoló oltártűz; négy oldala szimbolikus faragványokkal van díszítve; a faragványok alatt a csatában résztvevő vezérek nevei állanak. A szépen sikerült oszlopot Csánki igazgató szakszerű vezetése alatt a zalathnai kőfaragóiskola növendékei készítették. A részben örvendetes, részben gyászos hangulatokat ébresztő nevezetes esemény emlékének felavatására vármegyénk közeli és távoli vidékeiről nagy számban özönlött az érdeklődő, a kegyeletes közönség. Délután három órakor kezdett felvonulni nemzeti zászlók alatt a szomszéd Miriszló, Décsé és Gombás községek lakossága. Nagyenyed felől az országoton egymást érték a magánfogatok. A Bethlen-kollégium lobogója alatt testületileg énekesző mellett vonult fel az intézet egész ifjusága. Három és fél órakor, a nagyszámu kiránduló társaság miatt egy órai késéssel, érkezett meg a délutáni személyvonat, mely Török Bertalan orsz. képviselő által a kereskedelmi minisztertől kieszközölt engedély folytán kivételesen nyílt pályán, éppen az emlékoszlop tövében állott meg s ontotta szakaszából a gyulafehérvári főgimnázium ifjuságát, mely tanárai vezetése alatt másfél százra menő számban jött; és ontotta városunknak a hazafias mozzanatok iránt mindig lelkesülő közönségét. Négy óra tájt együtt volt az ünneplő közönség, mely kis részben az oszlop korlátai között, nagyobb részben az országot két oldalán s a vasut töltésén helyezkedett el. Ott voltak Gyulafehérvárról Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármester, Sárdi és Kádár tanácsosok, dr. Náthán főorvos s még több tanácsbeli; ott volt Imecs Fülöp Jákó kanonok, dr. Kőrödy Péter, dr. Zlamal Gusztáv, dr. Cserni Béla s a gyulafehérvári gimn. több tanára. Zalathnáról Kurovsky Zsigmond főmérnök, Máty, Csánky igazgató és Knopf tanár, az emlékoszlop tervezői és kivői, Király Miklós polg. isk. igazgató. Tövisről Csató Ferencz plebános, Krengel Sándor körjegyző s többen. Aranyos-Torda megyéből Harasztosról, Kocsárdról, Felvinczről számosan.

Legnagyobb számban természetesen Nagyenyed város volt képviselve. Ott láttuk a többek közt Zeyk Daniél főispánt, Tóth Miklós árvaszeki elnököt, br. Bauffy Kazimir megyei főjegyzőt, Albert Iván főmérnököt és még sok megyei tisztviselőt;

Csató János nyug. alispánt, az ünneprendező társulat elnökét, Török Bertalan orsz. képviselő al-elnököt, Gáspár János nyug. főjegyzőt, dr. Varró László polgármestert s a városi tanács tagjait; Nagy Lajost, a Bethlen-kollégium rektor-professzorát, Fogarasi Béla főgimn. igazgatót s a tanári testületet majdnem teljes számmal; Felszeghy Sándor áll. anyakönyvi felügyelőt, Fellner Lajos osztálymérnököt, Szilágyi Farkas és Janesó Sándor ref. lelkeseket, Deli Ödön minorita-házfőnököt, Krizmanics Vilmos nyug. alezredest s még sok-sok résztvevőt s különösen szépséges hölgykoszorút, mely tavaszi pompájában ragyogva övezte körül a hadi érdemeket még emléklükben is.

A szép ünnepeket, mely kegyeletes és lelkes hangulatával sokáig marad élénk s az ünneprendező társulatnak, különösen buzgó elnökségének fáradozása iránt való hálás emlékezetünkben, Miriszló és Décsé községek földművelőiből alakult énekkar nyitotta meg a Himnusz dallamaival. A szépen és szabatosan előadott éneket, melyet a közönség áhitatos csendben és kalaplevegő hallgatott végig, Kiss Elek a miriszlói áll. elemi isk. tanítója, tanította be és vezette.

Csató János kir. tanácsos, egyleti elnök beszéde.

Az ének által előkészített hangulatban szólalt meg Csató János kir. tanácsos, nyugalmazott alispán, a történelmi társulat elnöke, s a következő beszéddel nyitotta meg a felavató ünnepet:

„Régi bölcs mondat: „Historia est magistra vitae“, a történelem az élet tanítómestere, s ezen állítás teljes mérvben helyes és igaz.

A történelemből szereshetünk magunknak tudomást országoknak alakulásáról, nemzeteknek multjáról, fejlődéséről, vagy megsemmisüléséről.

A történelem lapjain vannak megírva azon kedvező vagy kedvezőtlen események, melyek egyes országoknak, nemzeteknek javára vagy hátrányára szolgáltak s a történelem örökítette meg azon hazafias, dicső hőstetteket, melyeknek határt nem ismerő igazi honszeretet szolgált indokul.

A történelem tanít meg bennünket ezek szerint arra, hogy mitől óvakodjunk, de megtanít főként a haza iránti kötelességre s hazaszeretetre; mert őseinknek dicső tetteit s a haza javaérti önfeláldozásukat olvasva, azoknak nemes szelleme s jelleme vonul be szívünkbe s gyökereztet meg bennünk azon szilárd elhatározást, hogy miként elődeink, úgy mi is minden időben készek leszünk hazánkért és a szabadságért életünket és vérünket áldozni, mert elvessz az a nemzet, melynek fiait őseink dicső tettei nem lelkesítik, azoknak emlékét nem becsülik s nem öröklük át minden áldozatra kész hazaszeretetüket.

Az alsófehérvármegyei történelmi, régészeti és ter-

mészettudományi társulat ezen meggyőződéstől vezetve, 1895-ik évi június 30-án tartott ülésében határozta el, miszerint az 1600-ik év szeptember havának 17-én és 18-án Miriszlónál és 1442-ik év márczius havában Marosszentimrénél vivott dicső csaták emlékeül emlékoszlopokat fog felállíttatni s ennek letesíthetése végett közadakozásért folyamodik.

Ezen eljárását kedvező siker koronázta, amennyiben rövid idő alatt 1630 korona gyűlt össze.

Fejezzük ki a tisztelt adakozóknak becses adományukért ezen alkalommal is őszinte köszönetünket.

Az 1899-ik évi társulati közgyűlésben elhatároztatván a miriszlói emlékoszlopnak lehető rövid idő alatti felállítása, Török Bertalan alelnök, Gáspár János, Szilágyi Farkas és Albert Iván tagokból álló bizottságot bízta meg az építési teendők elintézésével és remélhető további adományok gyűjtésével.

A kiküldött bizottság tagjai a legnagyobb buzgósággal jártak el megbízásukban, s miután a közgyűlés az általuk beterjesztett tervet elfogadta, az emlékoszlopot a kereskedelmi miniszter ur engedelmével a zalathnai kőfaragó szakiskola által elkészítették s fel is állíttatták, s most hazafias érzéssel eltelt szívvel álljuk körül ezen emlékoszlopot, kegyelettel adózván azon dicső ősök emlékének, kik a haza szabadságáért itt győzedelmes csatát vívtak.

Legyen ezen emlékoszlop állandó hirdetője az ős erénynek, melytől áthatva volt képes nemzetünk hazánkat megtartani s annak szabadságát kivívni, s fejezzük ki mint hálás utódok ezen helyen is azon legszentebb ohajtásunkat, hogy éljen, virágozzék Magyarország, szeretett hazánk.

Török Bertalan orsz. képviselő, egyleti alelnök beszéde.

Csató elnök eljenzéssel fogadott szavai után Török Bertalan orsz. gyűl. képviselő a megyei történelmi társulat alelnöke állott az emelvényre. Az ő buzgalmának köszönhetően első sorban, hogy ez emléksobor létesült, s főleg az ő tevékeny fáradozása fejlesztette a felavatási ünnepélyt is oly megkapóvá, aminőt már regem nem láttunk. Beszéde így hangzott:

„Ezelőtt 302 évvel, az 1600. évi október hó 25-ére Léczfalvára összehívott országos gyűlekezet határozatainak 16-ik pontjában azt végezte, hogy a hadból hirtelen eltávozottaktól felszedendő bírság „proventusából építsenek a miriszlói harc helyén egy kapornát“, és így folytatja: „Ezt pedig országul végeztük, hogy minden nemzet, aki ez országban lakik, azt a 18-ik napját szeptembernek annuatiim soleniter illó innepnek tartsák és megüljék, az Istennek hálát adván ilyen nagy kegyelmességeért; valaki ezt nem observálja, az ispányok megczirkálják és a falun 12 forintot vegyenek, a városokon pedig három annyit.“

Századok tüntenek el, igen tisztelt gyűlekezet, és

TÁRCSA.**Kossuth születésnapján.**

Irta: Tolvaly Géza.

Zengjen halaének minden magyar ajkán
Zsupfölte kunyhótól márvány palotáig;
S a buzgóság szárnyán szent trónodhoz szállván
Nagy Isten, hallgasd meg gyermekid imáit!
Neked rebeg halát millióknak ajka,
Hisz ma Kossuth Lajos születése napja.

Ma száz éve épen; egy új csillag támadt
Rég nem látott fényvel a felleges égen.
Meggjött, kit milliók oly epedve vártak!
Meváltó született, miként egykor régen!...
Ezért száll tehozzád halaima hangja,
Ezért áldunk téged ma, Nemzetek atyja.

Meggjött a Messiás; visszatére újra!
És mit ránk kovácsolt annyi átkos század,
Büvölő szavára a bilincs lehulla;
A sötétség nyomán világozás támadt,
És mi néma vágy volt ezerek szívében,
Szabadokká lettünk, amint voltunk régen.

Szózata széthangzott széles e hazában;
Eltűnt a válaszfal, leomlott a korlát;
Jogegyenlőség lett kunyhó s palotában.
Nem volt urí önkény, nem elnyomott jobbágy;
Szabad magyar földön egyenlő lett minden,
S testvérré forrt össze hazaszeretben.

Majd mintha egy újabb Demosthén beszélne,
Egy nemzet szállt sikra büvölő szavára!
Mintha a regés mult ismét visszatérne:
Kezdetét vette a csodáknak világa.
Szólt: a nótá „Kossuth Lajos azt izente“...
Belemarkolt hangja lelkekbe, szívekbe.

Az agg ifjúvá lett, férfivá a gyermek;
Az aggastyán mellett fia, unokája;
Aki csak elbirta sulyát a fegyvernek,
Kossuth hívására mind a hadba szálla;
S véres küzdelmeken, győzelmes csatákon
Büszkén szállt a zászló háromszínű szárnyon.

Bámulva beszélt a nagy világ a harezról,
Tíz, husz annyi ellen futamlott előttük...
És mégis... De hagyjuk, ne beszéljünk arról...
Jobb lesz, ha hallgatva keblünkbe temetjük.
Mint lett a győzelmek bére a bitófa,
Mint lett hontalanná népünk Megváltója.

Csüggedett a nemzet, de az Ó nagy lelke
Lobogó örtüz lett a komor sötétben;
S míg a nagy világot járta számkivetve,
Mi is hinni kezdtünk az Ó szent hitében;
Szívünkbe lelkének egy sugára szálla,
Hittük: nem vesztet el a magyar hazája...

Ugy lett, nem vesztet el, eloszlott a felleg;
Béke szívárványa ragyogott az égen.
De az örömnapra Ó már nem jelent meg,
Ott maradt távol önszámkivetésben;
Onnan szállt imája honáért az égre,
Annak boldogságot, felvirulást kérve.

Az ige, a szent láng, mit szívünkbe oltá,
Ég minden kebelben örök égő lánggal...
Ó is hontalanná pihen már azóta,
S örökös szelleme itt felettünk szárnyal;
De ha vész támadna, akkoron szent lelke
Leszáll közénk ismét újult testet öltve...

És míg magyar földön lesz egy magyar ember,
Míg magyar kebelben egy hontalanná dobban:
Kossuth apánk neve tüdőklő betűkkel
Napnál fényesebben lesz felírva abban,
Csak ha az utolsó magyar sirba szálla,
Lehet szentelt nevén a feledés árnya.

Most pedig ajkunkon zendüljön az ének,
Hálaadó ének, égetőró szárnyon!
Dicsőretét zengve népek Istenének,
A buzgóság szárnyán trónusához szálljon.
Ma van Kossuth Lajos születése napja,
Ma született honunk Megváltója, Atyja!...

Kossuth Lajos élete.

Ugy megrajzolni Kossuth Lajos életének élő eleven képét, ahogy azt a magyar nép szívében hordozza, nem adatott embernek. Boldog, akinek e képhez ecsettel, ollal, szóval méltó keretet vonnia sikerül. Ezt akarom én megkísérteni halovány szóval, de kész kötelességgel, azon a napon, mely nap a századik esztendejét határozza Kossuth Lajos születésének. Isten engem segítsen!

Kossuth Lajos már a tatárok ellen küzdött köznemes család sarja volt. Legrangosabb őse sem vitte többre a várnagyságnál. Atyja, Kossuth László, egyszerű ügyvéd volt, ki hogy is sejtette volna, hogy a fia oda jut majd a magyarok Istenének jobbára, a Bocskayak, Thökölyek, Rákócziak mellé. Hiszen az apa úgy nevelte gyermekét, hogy bár valaha kenyerét becsülettel megkeresse. Maga oktatta elein a tudomány elemeire s a szépek szeretetére. Tőle tanulta szeretni a festészetet, képfaragást, zenét. Tőle tanulta a fuvolázást. Mikor nagy idővel utóbb mint a magyar nemzet bujdosó kormányzója, a Mississippi gőzhajón az új világ felé ment, nemzetének segédelmet keresni: a hosszú uton elő-elvette tilinkóját s a kemény amerikai matrózok szeme könnybe lábadt hallatán, — pedig a nótá s z a v á t mondva nem értették volna.

* * *

Kossuth Lajos ügyvéd lett. Az lett nálunk akkor a legtöbb tanulni kész ember, ha nem is avval akarta keresni kenyerét. Vörösmarty, Deák, Jókai sohse pöröltek be egy embert sem, de közös akarattal küzdöttek egy nemzetért milliók igazáért.

Fényes bizonyítványaira alapítva reményét, Kossuth

ime: az elődeink által oly méltán nagy jelentőségűnek tartott miriszlói véres csata emlékezetét csak a mi korunk örökítheti meg — kapolna helyett — e szerény emlékekkel, — és akik figyelemmel forgatják hazarészünk krónikájának lapját, szomorúan győződhetnek meg arról, hogy a miriszlói győzelem fényes napját rövid idő múlva oly borzalmas rémuralom sötétítte el, mely alatt Istenükhöz nem zendülhetett hálaadó ének, hanem az irgalomért és könyörületért való esedezés remegő hangjai szálltak fel a magasba. Csak ma, 300 év után, zendül fel a „Hymnus“ e téren azoknak ajkáról, kiknek elődei borzalommal láthatták a 11.000 halottal borított csatatér.

E csata történetét mondom el röviden krónikáink után, melyre szíves figyelmüket kérem.

Itt a szónok röviden vasolta Bathory Zsigmond és András fejedelmek korát, Mihály vajda tetteit, s részletesen, a helyszínen jelezve a seregek elhelyezését, elmondotta a csata lefolyását. Beszédét így fejezte be:

„Így folyt le a miriszlói csata melynek főeredménye az lett, hogy Erdély megszabadult Mihály vajda uralma alól, ki Unguád Dániel császári biztos szavai szerint „mindenkit meg akart csalni s leginkább maga magát esalta meg“. Erdély után Havasalföldet is elvesztette a lengyelekkel szemben, s akinek kevés volt 3 ország, oda jutott, hogy nem volt helye, ahová nyugodtan hajtsa le fejét. De ezen főeredményen kívül van egy nagy tanulsága is a miriszlói csatának. Két teljesen idegen vezer küzdött e teren egymás ellen idegen érdekekért. Ez idegenek soha sem jutottak volna oly siralmas emlékü hatalomra hazarészünkben, ha az erdélyi magyarság és székelység egy része nem segítette volna őket s ha egyesek önző, egyéni érdekei fele emelte volna a haza közös, nagy érdekét s ha az átkos visszavonás helyett az egyetértés vértjével övezte volna fel magát. Mar nincs itt a két sirhalom, hogy reá mutathatnak tanulságot. Elmosta a Maros árja s messze hordta csontjait azoknak, kiknek nagy része nem a hazáért, hanem idegenért, idegen érdekekért áldozta fel életét.

Am itt emelkedik ez egyszerű emlékkő, mely a mult tanulságaira emlékeztetve, óva int a visszavonás szellemétől és esdve hív fel igaz hazaszeretetre, hazafias egyetértésre edes mindnyajunkat! Ugy legyen!”

Beszédét élénk tetszés kísérte, s midőn befejezte, általános eljénzés követte.

Az emlék átadása.

Török Bertalanunk általános figyelem közt előadott beszédére, mely valóságos korrajzzá emelkedvén, a maga tömörségében is megkapó közvetlenséggel tárta fel a zavaros idők valódi jellemét és tanulságait, az emlék-oszlop átadása következett. Csató János társulati elnök szép szavakban ajánlta fel az emléket Alsó-Fehér vármegye közönségének s kérte annak hűse-

ges és kegyeletes gondozását. A vármegye nevében a mindnyajunk sajnálatára betegen fekvő alispán helyett br. Bányffy Kazimir vármegyei főjegyző szólott; kifejezte elismerését a történelmi társulatnak az emlék emelésében s az ünnep rendezésében való buzgósaért; és kifejezte, hogy a megye közönsége kötelességének tartja kegyeletes kötelességértől sugallott gonddal öröködni az emlék jókarban maradására s a fölött, hogy az, mint nagy esemény intő-jele, általános tisztelben tartassék.

Sándor János esperes, miriszlói ev. ref. lelkész beszéde.

Az átadás megtörténte után Sándor János ref. esperesnek hazafiai lelkesedéstől áthatott hatásos szép beszédje következett, melyet, mint az ünnep becses emléket, egész terjedelmében közlünk. A beszéd így hangzott:

Kedves honfitársaim! Ez az oszlop arra int: „Emlékezzünk régiekről!“ Tulajdonképp csak a jelen a miénk. Az ember egyéni élete szűk határok között mozog. Rövid 30—40 év leforgása után új nemzedék foglalja el a mostaninak helyét; éppen mint ahogy mi most itt vagyunk azok helyén, akik már nincsenek. De bizonyos tekintetben jogunk van a multhoz és kötelezettségeink vannak a jövővel szemben. A mult örökségül maradt ránk apáinkról; a jövő örökségül marad utódainkra: amaz meg kell becsülnünk; emezt, az ősök hagyatékának felhasználásával. Istentől nyert talentumaink kamatoztatásával anyagilag és szellemileg gyarapítani, értékében emelni kötelességünk.

Ne gondoljátok, hogy ami elmúlt, értéktelen semmi, akár az elhanyagolt árnyék. Az emlékezet vissza varázsolja, megeleveníti a multat. Az emlékezet és a képzelet előnkbe állítja Árpádunk hadait, melyek hősi küzdelmek után meghódították e földet s vérük hullásával hazánkra avatták. Az emlékezet és a hazaszeretet megérteti velünk, amit ez oszlop némán bár, mégis ékes nyelven hirdet. 300 esztendeje elmúlt már annak az elszánt küzdelemnek, annak a diadalmas döntő csatának, melyről ez oszlop bizonyosságot tesz. És mégis — mintha látók a betörő idegen hadat, s avval szemben a honvédok lelkes seregét, kik jobban szerették a hazát, mint önmagukat; kiknek életük sem volt drága, csakhogy a haza földjének épességét megőrizték. Mai napság, ha valakinek birtokát megtámadják, ügyvéddel, irással, pénzzel igazolja, biztosítja a tulajdonjogot. Azok az áldott emlékü ősök, — kiknek küzdelméről ez oszlop beszél, — nem aranyal, ezüsttel, de öldöklő vassal, fegyverrel keresték az igazságot; nem valami törvénytudó ember, de a magyarok Istene volt az ő ügyvédjük; és verükkel írták be a nemzetek telegkönyvébe, hogy ez az Erdélynek nevezett föld a magyaroké, a Magyar hazának elidegeníthetetlen kiegészítő része.

Mindnyaján ismeritek azt a jóleső érzést, mikor valami

ről elmondhatjuk: ez az enyém ez a miénk, ha csak egy kunyhó, ha csak egy talpalattnyi föld legyen is az! Mennyivel magasabb érzés dobogtatja keblünket, ha elgondoljuk, hogy ez az egész széles Magyarország hegyeivel, völgyeivel, folyamaival, arany kalaszt termő rózáival, erdőfedei bérceivel, kincseket rejtő sziklaival együtt a miénk! Menjek bár északra vagy délre, napkeletre vagy napnyugatra, ennek határszéleig itthon, hazámban vagyok. — azontúl pedig idegen! Ezt a szép hazát éppen úgy szeretheti az, aki ennek földjéből alig pár barázdát mondhat magának, mint aki terjedelmes uradalmakkal rendelkezik; mert ez is, amaz is megtalálja itt munkatérét és mindennapi táplálékát; az egyéni élet korlátai megszabják köztük az egyenlőséget: légy bár gazdag, vagy légy bár szegény, bölcsöd ez a haza és majdan sírod is, mely apól s eltakar; a nagy világon e kívül minden számodra hely, áldjon vagy verjen sors keze, itt éljed s halnod kell!

Azok között is, kik 300 év előtt itt elvérzettek, voltak ismert nevű főurak, még többen voltak nevtelen szegény emberek; de ugyanazon szent érzés dobogtatta szíveiket: a hazaszeretet; verük összefolyt a harcmezőn, a nemeset a jobbágytól nem lehetett különválasztani; valamennyit megnemesítette a hősi önfeláldozás, és eltakarták tetemeiket a megmentett, megvédett edes hazának megszentelt hantjai! Honfitársaim! ti szegény egyszerű sorsú földművelők! valószínűleg magatok sem tudjátok 10—12-ik ősapátok nevet; de azt tudnotok kell, azt felednetek nem szabad, hogy ha ők nem éltek s bator önfeláldozással nem küzdöttek volna, ez a föld nem volna most hazátok!

Ez a tudat és a kegyeletes emlékezet buzdítson titeket, hogy szeressétek a hazát — a költő szavai szerint — hiven, rendületlenül!

Nem csak nektek mondom ezt, kik magyarul szoktatok imádkozni; hanem nektek is, más ajku polgártársaim! A magyarok Istene, akit mi imádkunk, reátok is kegyelmesen tekint; a koronás magyar király, ki előtt hódoló tisztelettel meghajlunk, nektek is javatokat munkálja; a magyar alkotmányos élet áldásaiban velünk egyenlő arányban részesültök; a mi atyáink vészben, viharban együtt éltek, jó és rossz sorsban együtt osztottak a ti atyáitokkal; bölcsőiteket itt ringatták és itt assák meg majdan sirotokat is... Oh szeressétek velünk együtt, akinek, mint mi, ti is gyermekei vagytok, a közös edes anyát, a már ezer éves, de még ifju erőben levő Magyarországot!

Az edes anya akkor boldog, ha őt hálásan tisztelő s egymást testvéreleg szerető jó gyermekei vannak. Hazánk jóletének erős alapja fiainak hűségében, becsületben, szorgalmas munkálkodásában és azon egyetértő törekvésében rejlik, melynek jelszava: „A haza minden előtt!“

az udvari kancelláriánál keresett hivatal, kenyeret. S elutasították. Az az udvari kancellária a bécsi kormány magyar fióküzlete volt; maga se tudta, miért utasította el Kossuthot, hanem ezt az egyet jól tevő. Tán a Gondviselés sugalta neki: a magyarokra vigyázó isteni Gondviselés.

Kossuth egy főri asszony jószágigazgatója lett akkor. Még akkor a jobbágyok intézménye élte virágát. A paraszt a földesura rabja volt, el nem hagyhatta, adót csak ő fizetett, katonának őt vittek, s éppen a főri jószágigazgatók voltak a fő-főbasái: ők sarcolták a népet kenyéradó, henyé gazdáik nevében. Nem úgy Kossuth Lajos. Mint hű safar, óvta urasszonya igazságtalan jussát. — de mindig lelkiismerete volt az első-utolsó bíróság, ha a jobbágy volt a méltó igazság.

Ekkor írta meg naplójában, hogy nemesi levelet azért őrszi csak, hogy a nemzet tanácsstermében szava legyen árva nemzete számára.

Az időben két, ugynevezett táblája volt az országgyűlésnek. A felső táblán tehethe a törvényt minden született herceg, gróf, báró. Az alsó táblán a megyék és városok küldöttjei gyülekeztek. A főurak táblájáról elmaradt távollévők helyettesét küldhettek, — de akinek az alsó táblán volt szólni való joga. Ilyen helyettesül került Kossuth először a törvényhozó gyűlésbe.

Az országgyűlés különös kísérte volt akkor a jurátusság a követek iródeákjainak, kíséroi nek tanult ifjusága. Kossuth, aki tulajdonképp nem volt még követ, beiratkozott a jurátusok összetartó körébe s lelke lett neki. Leszoktatta a léha mulatozásról, s a munkaszeretetre, továbbtanulásra vezérelte. A tanúlással együtt jár a dolgok igaz kiismerése. Az országgyűlési fiatal-ság is kezdte a haza sorsát intézőket megválogatni, köztük érték szerint különbséget tenni s tette vált a goalodat, hogy az országgyűlés hogy-mivoltáról értesíteni kellenék a nem halló, nem látó nemzetet. Mert hiszen nem volt még akkor vasut, telegráf, híradó, szabad újság, mint ma. Nosza, a fiatal-ság köre megteremtette az „Országgyűlési Tudósítások“ nevű nem

szépitő, nem hazudó lapot. Azt írta egyik cikkében Kossuth Lajos a szerkesztő: „Nem írhatok meg mindent, amit gondolok, de sohasem írok olyat, amit nem érzek, nem hiszek, nem gondolok.“

Az Országgyűlési Tudósításokból ismerte meg a nemzet a maga embereit, ismerte meg a kerek világot akkor megint bejáró eszméket: a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméit. A kormány nem az ellenzék beszédeitől riadt meg annyira, mint a Kossuth tudósításaitól. Titkos rendeletet adott ki a postának, hogy a Kossuth lapját ne adja kézhez. A vármegyék lovas-hajdukat küldtek az igazmondó újságot, úgy szomjuzta már mindenki a Kossuth lelken átszűrt világosságot.

Arra hirtelen bezárták az országgyűlést, hogy ne legyen miről tudósításokat írni Kossuth akkor Pestre tette át lakását s megindította a Törvényhatósági Tudósításokat, melyekben a vármegyék életéről számolt be a nemzetnek s melyekkel egygyé forrasztotta érzésben az ország vármegyéit. A kormány bécsi intésre 1837. május 5-én virradóra katonákkal hurcoltatta fogságba a nemzeti és emberi jogok szószólóját: Kossuth Lajost.

A fogság éveket tartott. Osztottak benne a nemzet más igazsághordozói is. Lovassy László megrögt a börtönben. Wesselényi Miklós báró megszökött. Kossuth, kit az Isten megkímélt az ilyen martíromságtól, a kegyelemképp neki adott Dante olasz és Shakespeare angol költő műveiből megtanulta az olasz és az angol nyelvet. Ki vélte volna akkor még, hogy mint bujdosó, Olaszország szabadságát fogja dűlőre segíteni, s hogy Angliában és a szabad Amerikában Shakespeare nyelvén tüzelj a lelkeket eltiprott szabadságunk védelmére!

A nemzet háborgása megtörte a lakatverő önkény makkasságát s 1840. tavaszán kieresztette a politikai foglyokat. Kossuth Lajos is kiszabadult. Első útja Pest vármegye tanácsházába vitte, hol köszönetet mondott pártfogóinak s magasztalón nevezte Széchenyi Istvánt a legnagyobb magyarnak.

A kormány oly veszedelmes embernek tartotta, hogy készséggel egyezett bele, hogy szerkesztője legyen annak a Pesti Hirlapnak, melyre Landerer nyomdász éppen engedelmet kért. Azt hitték, beköt vethetnek szellemere, ha írását hivatalos ellenőrzés alatt tartják. De hasztalan törölt abból a cenzor; amit meghagyott, a szívekhez talált az, és gyújtott, mert lánggal lobogó szívből fakadt.

Pedig Kossuth nem volt igazga, nem volt forradalom-csináló. Hiszen ő írta, hogy érje bármi szerencse, vagy szerencsetelenség, kenyelmes, vagy gondokkal terhes élet, mindig az lesz büszkesége és boldogsága, hogy az ő urának és királyának olyan lelkiületű alattvalója, ki hűségben és lojalításban egy élő léleknek sem áll utána.

Dehát hisz a forradalmakat nem is az alattvalók kezdik...

Széchenyi azonban már akkor érezte, hogy Kossuth takaratlan igazsága szakadásra, bírokra vezet a nemzet és a felsőbbség között, azért elesen támadta Kossuthot. Kossuth méltósággal védekezett, s bár Széchenyi jóslása beteljesült, maga is belátta, hogy a Kossuth által felidezett vihar megtermékenyítette a haza földjét.

1844-ben Kossuthot kímesterkedték a szerkesztői állásból. Visszavonult Pest mellé egy kis falusi birtokra. De már akkor nem volt a magáé. A nemzet kívánsága, akarata parancsolt neki. A közakarataknak engedve, megalkototta az ugynevezett védegyeket. Paizsvetés volt az a bennünket iparával kiélő Ausztria ellen, s az volt az értelme, hogy a védegyet tagjai nem vesznek mást, mint magyar iparczikket. Kétszáz ilyen egylet alakult mihamar s Kossuth volt a központ igazgatója, lelke.

Az osztrákoknak evvel ugy elevenére tapintott, hogy a kormány kész lett némely engedményekre s összehívta megint az országgyűlést.

1847. nov. 7-ére szóló az egybehívás. A szabad ellenzék erősen szervezkedett. Óhajátait Kossuth írta egybe s Deák Ferencz vizsgálta felül. Ebből a programból lett az 1848-iki alkotmány s ennek romjaiból építette

Őseink belátták, hogy ha a hazát ellenség leigazza, ők valamennyien rabszolgák lesznek, s ez a meggyőződés vezette őket elszánt küzdelemre.

Nekünk is be kell látni, kedves honfitársaim, hogy egyéni boldogulásunk, jólétünk a haza közjólétével szerves összefüggésben van. A haza jólétének kincses házából minden hazafinak jutnak fillérek, koronák; míg a szegény hazának fiai is szegények. Akiben nincs hazafias érzület, aki a haza sorsát szívén nem viseli, aki csak magának él: ideig-óráig tán boldogulhat, mint a fűzfatorzsról lemetszett ág egyelőre meg zöld lombot hajt, de utóvégre is elszárad.

Jól felfogott egyéni érdekünkben is tehát közreműködni kell mindnyájunknak, hogy hazánk a nemzetek versenyében megállja helyét. Ha nem haladunk a korral, elmaradunk! Jaj nekünk, ha az örökölt tudatlanság, elavult megszokások szűk korlátai között tesszük, ha azzal ámitjuk magunkat: „Hiszen atyáink is így éltek, mégis megélték, mi is megélhetünk!” Ami a régi idők egyszerűbb életviszonyainak megfelelt, nem elégíti ki ma már az előhaladott és folyvást haladó kor igényeit.

A nép egyszerű gyermekei ugyan nem emelkedhetnek a tudomány magaslataira, nem szállhatnak le annak mélységeibe; de ha annak szétáradó sugarai előtt szemüket behunyják: önmaguk és a haza elleni bűnt követnek el. A földművelésben, gyümölcsfenyésztésben, háztartások és gazdaságok berendezésében, gyermekeik nevelésében, egészségeik ápolásában értékesítsék a tudomány vívmányait, melyeket hozzáférhetővé tesznek az iskolák, népkönyvtárak, lapok, folyóiratok, népies előadások. A természet titkait — jobban mondva: felfedezett örök törvényeit — hazánk földjét, nemzetünk multját, alkotmányunk szervezetét igyekezzenek mind jobban megismerni, szóval: mind inkább felvilágosodni; mert a felvilágosult népet ravasz ámitók felre nem vezethetik. A felvilágosult nép rendszeresen hazaszerető és törvénytisztelő, tisztában van jogaival és kötelességeivel: amazokat féltékenyen őrzi, ezeket készséggel teljesíti. És csak az ilyenekről mondhatjuk hogy „szabad hazának szabad polgárai”.

S még egyet tartatok szem előtt, amire Berzenyi költőnk figyelmeztet: „Mindlen ország talpköve a tiszta erkölcs.” Ha azt akarjátok, hogy Magyarország nagy, erős és boldog legyen: tisztítsátok, apoljátok az erkölcsiséget, mely a vallásosságban, az istem felelemben gyökerezik. Az erkölcsös nép munkás, szorgalmas, takarékos, rendszerető, józanéletű; mindenkinek megadja, amivel tartozik: akinek tisztelettel, tisztelettel, akinek szeretettel, szeretettel, és így erősbbiti a haza fennállásának, felvirágzásának, jobb jövőjének alapjait.

Ez az oszlop kegyeletes emléke a multnak; de egyszersmind intő jel a jövőre nézve. Goadoljátok meg, hogy nem kisebb érdem a hazaért élni, mint meghalni. Nemcsak a kiomlott vér, de az anyagi és szellemi javak megszerzésére irányuló becsületlen munka veréjete

is megszenteli a haza földjét. Erre segítjen rá titeket a magyarok Istene mindaddig, míg ez hantjával eltakar, hogy a jövő nemzedék nektek is áldja emléketeket!

A szónok beszédet lelket emelő imádsággal végezte, mely minden hallgatója lelket mélyen meglátotta.

Táviratok.

Az ünnepély folyamán ezen táviratok érkeztek:

Történelmi multunk nagy emlékei iránti kegyelet ápolására hivatott emlékoszlop felavatása alkalmával múzeumok, könyvtárak felügyelősege hazafias üdvözlétét küldi. Frakuói.

Erdélyi múzeum-egylet nevében üdvözlőjük a zsarnokság ledöntése és a szabadság kivívása emlékszórárt, kívánván, hogy mindig szabad és boldog népre tekintsen alá. Gr. Eszterházy Kálmán, elnök. Szádeczky Lajos, titkár.

Befejezés.

Az ünnepély végén programon kívül Bartha Daniel harasztosi földműves szólt fel és válogatott szép szavakban mondott köszönetet a történelmi társulatnak, különösen Török Bertalan alelnöknek, ezen hazafias és kegyeletes ünnep rendezéséért. Azután megszólalt még egyszer a földműves-egylet, melynek tagjai imára kulesolt kezekkel enekelték a „Szózat”-ot. A közönség eleinte lassan, később mind elenkebben kísérté a lelkeiből is fakadt dallamokat; s egy érzelemben, egy imádságban folyt össze minden jelenlévő hangja és hangulata. Őt és egyegyed órákor kezdett oszlani a megjelentek tömege; s mindnyájan egy szépen sikerült hazafias ünnepnek mély benyomásával távoztunk a háromszázados multnak emlékoszlopától.

Vegyes hírek.

— **Polgártársak!** Kossuth Lajos születése századik évfordulóját ünnepli nemzetünk szeptember hó 19-én. Az egész magyar nemzet halála és kegyelete fog megnyilvánulni e napon nemzetünk megváltója, szabadságharcunk lánglelkű apostola emléke iránt. Ünnepejünk mi is mindannyian városunk polgárainak hagyományos hazaszeretetével. Épen azért a nagy nap előestéjén, csütörtökön, világítsátok ki ablakaitokat. Ne legyen egyetlen ház e városban, amelyben legalább egy gyertya fénye ne hirdetne nemzetünk nagy ünnepét. Hazaitokon lobogjon a sokszor győzelemre vitt nemzeti lobogó. A szeptember 19-én, pénteken délelőtt 10 órákor kezdődő ünnepélyeken legyenek ott mindannyian, kik áhitattal ejtitek ki Kossuth Lajos szent nevét. A testvéri és hazafiai szeretet egyesítse e nagy napon városunk

minden polgárát, hogy megtisztult szívvel s a legdicsőbb magyar emlékezetétől ihletett lélekkel küldhessük buzgó imánkat a magyarok Istenéhez! Hazafiai üdvözléssel. Nagyenyed, 1902. szeptember 16. Az állandó ünnepély-rendező bizottság

— **A törvényhatósági bizottság** legtöbb adót fizető tagjainak jegyzékét 1903. évre most állítják össze az adóhivatalok adatai alapján. Azok, kik felvételni óhajtnak magukat, amennyiben eddig hiányoztak volna a jegyzékből, adókimutatásaikkal jelentkezhetnek d. e. a hivatalos órák alatt báró Bánffy Kazimir vm. főjegyzőnél.

— **Az önkéntes tűzoltó-egylet** jövő vasárnap, folyó hó 21-iki táncmulatságára a következő meghívókat küldötte szét:

A nagyenyedi Önkéntes Tűzoltó-Egylet folyó 1902. év szeptember hó 21-én, vasárnap a sétaterén és sétateri fedett táncz helyiségben saját pénztára javára sétahangversennyel egybekötött táncmulatságot rendez, melyet véd, rang- és nemkülömböség nélkül, Nemes Nagyenyed város egész közönsége és amelyre címzettet és családját tisztelettel meghívja a parancsnokság. Sétahangverseny kezdete d. u. 4 órákor. Táncmulatság kezdete este 8 órákor. Belépőjegy személyenként 1 korona, — családjegy három személyig 2 korona 40 fillér, — tanulójegy 50 fillér. Felülízetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Papp János ur gyógytárában. Megfelelő vendéglőről gondoskodva van. A jegyváltások kiosztandó jelvények láthatóan feltűzve viselendők.

A mulatság sikere érdekében mindent elkövetnek a rendezők, s magunk részéről fáradozásunknak a legfényesebb sikert kívánjuk, s reméljük is, hogy az nem fog elmaradni. Ismételten figyelmeztetjük — felkérésre — a közönséget, hogy aki netalan tévedésből meghívót nem kapott és arra igényt tart, jelentse be az őrtanyán.

— **Vesztett ebek** garázdálkodnak mindegyre városunkban. A napokban Wint Károly asztalos mestert harapta meg — és pedig arczán is — saját kutyája, mikor lánczra akarta tenni, s mely hogy megveszett, észre nem vette megelőzőleg. A veszedelmes megsebzett iparost elszállították Budapestre a Hógyes-féle intézetbe, hol vajha teljesen fertőtleníteni sikerülne a veszedelmes kórtól. Ismételten felhívjuk a hatóság figyelmét ezekre az esetekre és elvárjuk, hogy a szájkosár nélkül járó kutyák kiirtására tett intézkedéseinek személyválogatás nélküli foganatosítását a legerélyesebben követelje meg és ellenőrizze!

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

föl utóbb, 1867-ben, Deák Ferencz a kiegyezést az uralkodó házzal.

Kossuth Pest vármegye követe volt az örökkön nevezetes országgyűlésen. Eddig jobbadán írott szava erejét ismertek; most tünt föl mint szónok. Olyan szónok, kit a világtörténet a görög Demosthenessel, a római Ciceroval emleget együtt.

Az ő szavának csodálatos ereje tette leginkább, hogy az ellenzék óhajtsaiból törvények váltak, hogy Erdély egyesítettett az anyaországgal, hogy a jobbagység eltörlése által a haza minden fia egyenlő jogu polgár lett, hogy az ország terheinek viselését a kiváltságok megszüntetésével a vagyon aránya szerint közössé tették, s hogy a nemzet sorsát intéző országgyűlés tagjai a nép által választassanak.

Franciaországban már kitört a második forradalom, még Bécs is fegyvert ragadt 1848. márczius 13-án a nepjogok kivívására, s a magyar nemzetgyűlés még bekén tanácskozott Pozsonyban s megalkotta az új Magyarország alaptörvényeit, melyeket egy küldöttség vitt Bécsbe a királyhoz szentesítés végett. Az ország szívében az alatt megmozdult a fiatalság, a nép, s a törvények szentesítését se várva, márczius 15-én Petőfi és Jókai vezérlete alatt kicsikarta a sajtó szabadságát. A szabad sajtó első terméke volt a nemzet 12 pontba foglalt kívánsága és a halhatatlan költő nemzeti dala: „Talpra magyar, hí a haza!”

A Bécsbe ment Kossuth ekesszólásával lecsendesítette a bécsi forradalmat, megmentette a Burgba szorított császár életét, alkotmányt szerzett az osztrákoknak is, nekünk megszerezte az új törvények jóváhagyását, az első felelős miniszteriumot s a népakaraton alapuló új magyar alkotmányt. A kinevezett miniszterium elnöke a szeplőtelen lelkű gróf Batthyány Lajos lett s Kossuth a pénzügyminisztere. Miniszterársai voltak Deák, Széchenyi és báró Eötvös József is.

A bécsi magyarellenes párt nem tudott belenyugodni,

hogy Magyarország szabad és boldog legyen, föllázította ellenük nem magyar hazánkfiait s ráuk uszította Jellasic horvát bánt. Kossuth július 11-én kénytelen volt 200,000 honvédet kérni a belső ellenség leküzdésére. Ez volt Kossuth legemlékezetesebb beszéde. Mikor elhangzott búvájos szava, az ellenzék vezére, Nyári Pál volt az első, ki felállt s azt mondta: „Megadjuk!” S utána egy szívvel az egész ház.

És ami most következett, az a dicső szabadságharc, mely bámulatra ragadta az egész művelt világot. Kossuth előbb mint a honvédelmi bizottság elnöke, utóbb mint kormányzó vezette a csodálatraméltó harcot, melyet még idegen költők is megénekeltek, mint valamely hőskorbelt mondat.

A szabadságharc orosz segítséggel leveretvén, az ország csendes lett; csak a megkötött kezű honfiakat kivegző golyók süvöltése szaggatta meg a siri csendet s a bitófát faragó zsoldosok kopácsolása. Október hatodikán lőtték agyon Batthyány Lajost, s ugyanaznap avatták martírrá Aradon a tizenhárom tábornokot. A haza megmentéséért menekült Kossuth nevét 1851. szeptember 22-én szegezték akasztófára azéval az Andrássy Gyuláéval, aki 1867-ben a királylyá bekült császárt koronával illetni segítette.

A nemzet földönfutó vezére Törökországba menekült. Abdul Medzsid szultán megvetette lábát s nem adta ki a bujdosókat. Franciaák, angolok, kik veszni hagyták ügyünk igazát, hajókat küldtek a Boszporusra, s elnémultak az oroszok, osztrákok.

A szabad Amerika erőszakolta ki a bujdosók szabadon eresztését s vitte hajóján a „kormányzót” Londonba s Anglia egyéb nagy városaiba, hol a börtönben tanult angol nyelven ugy védte a magyar ügyet mindenütt, hogy beszédeit az angol iskolákban, mint a szónoklás remekeit, példaképp tanítják.

Sohasem esett kétségbe a legázolt nemzet jobb jövő-

dője iránt. A Föld másik oldalán is élő tiltakozás volt a magyar haza eltiprói ellen.

Nemsokára visszajött Európába s olasz földön, Torinóban (Turin) telepedett le. Tízéveken át azon fáradozott, hogy az elalélt Magyarországot külföldi segítséggel életre támassza. Ha nem sikerült is neki, mindig benne volt irányzó keze az intézésben, mikor a szövetekezett két ellenfelet, Oroszországot vagy Ausztriát kellett sujtani. A krími háboru nagy időre megbenitotta a muszka kezeit, az olasz szabadságharc elvette Ausztriától a tengert, a Pó síkját s megalkotta az olasz szabadságot. S benne volt keze a porosz-osztrák háboruban, mely Königrátnél a porba sújtotta Ausztriát s a magyar kiegyezésre kényszerítette. A kiegyezésben Deák megmentette a 48-iki törvények fundamentumát, — abban a hitben, hogy a jövőndő viszhahordja rá a 48 szétszört tégláit.

Azóta nagy idő mult. A szabadságharc menekültjei, az emigránsok, nagyrészt hazajöttek. Kossuth, a változhatatlan elvű Kossuth, kint maradt, immár önkéntes számkivetésben, hogy messzehallató szavát fölemelje, valahányszor nemzete ballépést követne el. Hogy a régi elvekhez hívek munkájának a változott időkben is tisztelője maradt: az a koszoru teszen tanúságot felőle, melylyel a kiegyezés alkotójának, Deák Ferencznek ravatálát illette.

1894. tavaszán, mikor a napi keresetre szorult bujdosó emlékiratainak utolsó kötete megjelent, hire verődött, hogy halálosan beteg.

Az egész magyar nép szívszorongva leste utolsó érverését.

Midőn pedig meghalt, gyásztt öltött az egész ország és végtelen menetben vonult fel temetni legnagyobb fiát az ország szívébe, a maga szívébe. Ma vetik meg alapkövét az ő siremlékének országra szóló nagy ünnepéggel. Holnap pedig hatalmas ércszobor fogja hirdetni nemzetünk küzdelmeink legnagyobbjának örök dicsőségét.

Sz. 2908—902.

Pályázati hirdetmény.

Alsó-Fehér vármegye nagyenyedi járásához tartozó Diód és Csáklya községekből alakult körben Diód község székhelyvel lemondás folytán üresedésbe jött körjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

A betöltendő körjegyzői állás javadalmazása következő: 1. Törzsfizetés 1000 korona. 2. Küldönosztás 100 korona. 3. Irodaátalány és lakbér 200 korona. 4. Magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. cz. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t. cz. 3. §-ában előirt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat és nyelvismeretüket igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényüket a folyó évi **szepember hó 26-ik napjának 12 órájáig** hozzám annál inkább betérjesszék, mert a később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A választást elnökletem alatt **Diód község** házában **f. évi szeptember hó 30-án** kedden délután 3 órakor fogom megejteni.

Nagyenyedi járás főszolgabírájától

Nagyenyeden, 1902. szeptember hó 12-én.

Imreh József,
főszolgabíró.

449 1—2

867 szám

1902

Árlejtési hirdetmény.

Az ezen kir. orsz. fegyintézetben 1903. évi január hó 1-től 1903. évi december hó végéig szükségelendő mintegy 180 métermázsas marhahus, 7 métermázsas borjúhús és 25—30 métermázsas juhús szállításának biztosítása végett **1902. évi október hó 10. napján d. e. 10 órakor** az intézet hiv. helyiségében nyilvános árlejtés fog tartatni.

Felhívom árlejtés kivanók, hogy szabályszerűen bélyegzett és a vállalati összeg 5%-ának megfelelő bányapénzzel ellátott írásbeli ajánlatukat — melyben az ajánlati egységi árak számokkal és betűkkel kiirandók s az is kitüntetendő, hogy ajánlattevő a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthető szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti — a fent kitett határidőig hozzám nyujtsák be.

Az árlejtési feltételeknek meg nem felelő, vagy más irányban szabálytalan, továbbá az elkésve érkezett, végül a pót- vagy utóajánlat nem fog figyelembe vétetni.

Az ajánlat borítéka „Hus-szállítási ajánlat“ felirással látandó el.

Végül megjegyeztetik, hogy csak oly ajánlatok vétetnek figyelembe, melyek változás alá nem eső határozott egység-árakkal tételnek.

Kir. országos fegyintézet igazgatósága
Nagyenyeden, 1902. szeptember hó 12-én.

Uray,
igazgató.

445 1—1

Sz. 3648—1902.
tkvi.**Árverési hirdetményi kivonat.**

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Müller Mihály ügyvéd által képviselt nagyenyedi kisegítő takarékpénztár végrehajtónak Flóra Pável lui Trampu fugadi lakos végrehajtást szenvedő elleni 80 kor. tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében a fugadi 13 sz. tjkvben foglalt A + 40, 41, 46, 48, 49 r. sz. 104, 105, 640, 1196, 937,2 és 1055,1 hr. sz. alatti ingatlanokra és az 50 r. sz. alá bevezetett közös legelőbeli jutalékokra összesen 1040 korona becsárban az árverést elrendelte, és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1902. évi október hó 7-ik napján d. e. 9 órakor** Fugad község házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint tkvi. hatóságtól.
Nagyenyeden, 1902. évi június hó 14-én.

Vincenti,
kir. járásbíró.

446 1—1

Sz. 3186—902.

Pályázati hirdetmény.

Alsó-Fehér vármegye nagyenyedi járásában rendszerezett nagyenyedi körorvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen kör áll a felenyedi, oláhlapádi, esombordi, lőrinczrévei, magyarlapádi, fugadi és alsóorbói körjegyzőségek községeiből (31 község 17.500 lakossal). Székhely: Magyarbágó község.

Javadalmazás: 1. Kézpénzfizetés 1000 korona. 2. Utazási átalány 300 korona. 3. A községekkel egyezségileg megállapítandó látogatási díjak A kézpénzfizetés havi előleges részletekben fizetetik ki a székhelyen levő pénztárból.

Felhívom a pályázni kívánó orvosdoktorokat, hogy az 1883. évi I. t. cz. 9. §-a, s illetve az 1876. évi XIV. t. cz. 145. §-a szerint előirt minősítésüket igazoló okmányokkal fölszerelt kérvényüket hozzám a **f. évi szeptember hó 30-ig** annál bizonyosabban nyujtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Az 1886. évi XXII. t. cz. 83. §-ának rendelkezése szerént egybehívott közgyűlésben megejtendő választást a **f. évi október hó 4-én** délelőtt 10 órakor a járási szolgabírói hivatalban fogom megtartani.

Nagyenyeden, 1902. szeptember hó 10-én.

Imreh József,
főszolgabíró.

450 1—2

Sz. 1611—1902.
tkvi.**Arverési hirdetményi kivonat.**

A felvinczi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Grünfeld Herman végrehajtónak Illia Juon lui Mihailla végrehajtást szenvedő elleni 24 kor. 80 fillér tőkebetétele és jár. iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék, felvinczi kir. bíróság területén levő Felsőfüged község határára fekvő, a felsőfügedi 93 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 158,1 hr. sz. ingatlanra 94 kor., a 159,2 hr. sz. 160 kor., a 160,1 hr. sz. 13 hor., a 2 r. sz. 223 hr. sz. 24 kor., a 3 r. sz. 257,1 hr. sz. 72 kor., a 4 r. sz. 342,1 hr. sz. 06 kor., a 6 r. sz. 464,2 hr. sz. 07 kor., a 7 r. sz. 479 hr. sz. 11 kor., a 8 r. sz. 546 hr. sz. 05 kor., a 9 r. sz. 628,2 hr. sz. 12 kor., a 11 r. sz. 697,2 hr. sz. 27 kor., a 13 r. sz. 732,1 hr. sz. 80 kor., a 14 r. sz. 807 hr. sz. 32 kor., a 18 r. sz. 952 hr. sz. 68 kor., a 19 r. sz. 1042,1 hr. sz. 18 kor., a 21 r. sz. 1104,1, 1104 a hr. sz. 60 kor., a 23 r. sz. 1249,2 hr. sz. 16 kor., a 25 r. sz. 1305 hr. sz. 35 kor., a 27 r. sz. 1329,1 hr. sz. 20 kor., s így összesen 760 koronában, továbbá a felsőfügedi 94 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 158,2 hr. sz. 94 kor., a 159 hr. sz. 160 kor., a 169 hr. sz. 10 kor., a 4 r. sz. 342,2 hr. sz. 06 kor., a 6 r. sz. 456 hr. sz. 02 kor., a 8 r. sz. 556,1 hr. sz. 01 kor., a 9 r. sz. 569,2 hr. sz. 01 kor., a 11 r. sz. 697,1 hr. sz. 27 kor., a 13 r. sz. 732,1 hr. sz. 80 kor., a 16 r. sz. 893,1 hr. sz. 120 kor., a 20 r. sz. 1054,2 hr. sz. 11 kor., a 21 r. sz. 1104,1, 1104,1 a hr. sz. 60 kor., a 24 r. sz. 1309,2 hr. sz. 16 kor., a 25 r. sz. 1329,2 hr. sz. 20 kor. s így összesen 608 koronában ezennel megállapított kikiáltási áron elrendeltek.

Az árverés megtartására határidőül az **1902. évi október hó 1-6 napjának d. e. 9 órája** Felsőfüged községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bányapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságtól.
Felvinczen, 1902. június hó 27-én.

Jovian Viktor,
kir. bíró.

448 1—1

Eladó ház.

Várszeg-utca 84. számú,
2 szoba, konyha sat.-ból
álló, jó karban levő ház
szabad kézből, kézpénz-
fizetés mellett eladó.

Érdeklődők bővebb felvilágosítást kaphatnak a helyszínén.

Haszonbérlet.

Alsófehér vármegyében, Buzásbocsárd határában, a karácsonyfalvi vasuti állomástól alig negyed órnyi távolságban fekvő, circa 2000 kat. holdnyi, tulnyomólag szántóföldből álló és a kellő gazdasági és lakóépületekkel ellátott Kovrig-féle birtok **1904. évi márczius hó 20-tól** 6, 9 vagy 12 évre haszonbérbe kiadó.

Bővebb felvilágosítást ad Müller Mihály nagyenyedi ügyvéd irodája, hol a szerződési feltételek megtekinthetők.

Ügynökök nem díjaztatnak.

447 2—3

Elemi iskolát végzett 14—18 éves tanoncok felvétetnek a Nagyenyedi Épületlakatosáru-gyár műhelyében. A felvétel ügyében értekezni lehet Papp János gyógyszerész urnál.

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r. t.

Alaptőke: 200,000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%-ra. Előnyös kölcsönt nyújt váltóra és betáblázásra.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9—12 óráig.

Naponta kétszer friss sütemény.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves figyelmét **csemege- és péküzletre** felhívni. Különösen figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek kitűnő minőségű boraimat, melyeket a medgyesi Czeli Frigyes és fia cég pinceszéből szereztem be.

1 liter finom asztali bor	—64 kor.
1 " " pecsenye " " "	—80 " "
1 " " rizling " " "	1— " "
7 deczi csemege gyógy Küküllő gyöngye	240 " "
3 1/2 " csemege gyógy Küküllő gyöngye	130 " "
7 " csemege gyógy rizling	220 " "
3 1/2 " " " " " "	110 " "
7 " " " " " " "	2— " "
3 1/2 " " " " " " "	120 " "
7 " " " " " " "	160 " "
5 " " " " " " "	140 " "
3 1/2 " " " " " " "	1— " "

Továbbá kaphatók: naponta friss **szebeni felvágottak**, valamint **csemege-sajt** és friss **székely túró**, ugyszintén **finom likőrök**, **tea-sütemény**, **tea**, **rum**.

T. vevőim szíves pártfogását továbbra is kérve, maradok tisztelettel

Beer G. Dániel,
sütő.

Naponta kétszer friss sütemény**Hazai ipar!****Magyar gyártmány!****„EMKE“ padló- és parquett-fénymáz.**

Vegyünk Berkes-féle „Emke“ padló-fénymáz, s így elérjük, hogy kitűnő, legjobb magyar gyártmányt kaphatunk s e mellett kiváló közművelődési célú szolgálunk, mert 5% az „Emke“ javára szolgál.

A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-fénymáz: rögtön szárad s így a fényezett szoba már 1 óra múlva használható.

A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-fénymáz: mosható, s szárazra törülve fénye még fokozottabb.

A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-fénymáz: víztől nem lesz foltos, mint a többi fénymáz.

A Berkes-féle „EMKE“ szobapadló-fénymáz: kitűnően alkalmas konyhabutorok és más, erős használatnak kitett tárgyak mázolására.

Eladási hely: 359 20—20

Harmath Miklós ur kereskedése, Nagyenyed.
Harmath Tivadar vas- és fűszer-kereskedésében
Marosujvárt.

Törlesztéses kölcsönöket nyújt
 előnyös feltételek alatt 20, 30, 40, 50 évre terjedőleg már 400 koronától felfelé az
Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank R-t.
 Alaptőke: 800,000 kor. Tartalékalapok: 200,000 kor.
 Intézeti iroda:
Kolozsvártt, Rózsa-utca 1. sz. saját házában.
 Prospektussal kívánatra ingyen szolgál az
 156 21-24 **Igazgatóság.**

Vorobicz Kálmán

vászon-, női- és férfidivat-üzlete
 Nagyenyed, Fötér. (Hid mellett.)

Alig pár hónapja, hogy szerencsém van Nagy-Enyed város t. közönségének azon nemcs elvét megismerni, hogy amiben csak lehet, „magyar ipart pártol.” Örömmel és nyugodtan tettem tehát bevásárlásaimat a tavaszi idényre miért is bátorkodom föl hívni a következőkre n. é. vevő közönségem becses figyelmét:

Perutz Testvérek pápai pamut-, vászon- és chiffon-gyár gyártmányait, mint kitűnő, jó és szép árakra, melyek tartósságban fölül mulnak minden eddigi csehországi gyártmányt.

Kobrák cipő-gyár Budapest férfi-, női és gyermek-cipői, melyek híres tartóssága, csinosága és jósága a külföldiek által is jelesnek van elismerve, mely ugyancsak lehet ám büszkeségünk.

Goldberger-féle budapesti festő-gyár mosó karton, zephyr, molinos, satin és batistjai, melyek moshatóságáról felelősséget vállalok.

Budapesti és aradi paplan-gyárak gyártmányai nálam dús választékban kaphatók, seiyem, satin, cachemire és karton minőségekben. Gyönyörködte ő dús raktárt tartok még női ruha-kelmékben, díszekben, ruha és blouse selymekben, női és férfi kész feher-neműkben, kész női blousok és alszoknyákban, nap- és esernyőkben, továbbá szőnyeg-függöny-, ágy- és asztalterítőket, ferikalap, harisnyák, fej- és zsebkendőkben, belés rövidárkban.

A magyar ipar támogatásának eszméjével kérem tehát nagybecsű támogatásukat s vagyok

kitűnő tisztelettel

Vorobicz Kálmán.

63 57-*

Egyenes tartó valódi halcsontos miederekben nagy raktár.

Berkovits Béla
 női-, férfi-, fiu- és gyermek-készruha,
 valamint
 férfi-divat-különlegességi üzlete
 Nagyenyeden, Fötér 3. Minorita-rend épületében.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az őszi idényre megérkeztek

a női-, férfi-, fiu- és gyermek-készruhák,
 valamint a
férfi-divat-különlegességi cikkek.

Ezen alkalommal bátorkodom a nagyérdemű közönség figyelmét az őszi idényre ujonan berendezett raktáromra felhívni.

Raktáromon tartok **legdivatosabb férfi-, fiu- és gyermek-öltönyöket, téli kabátokat, legújabb Raglan kabátokat, bundákat,** magyar gyártmányú kitűnő minőségű **kalapokat, kézi munka által előállított férfi-, női- és gyermek-czipőket, nyakkendőket, feher-neműt,** valamint minden e szakmába vágó cikkekkel.

Midőn a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, valamint legolcsóbb árjegyzéséről biztosítom, vagyok minél számosabb látogatásait kérve, szolgálataira készen

kiváló tisztelettel

Berkovits Béla.

Saját szabó-műhely.

Sz. 3143-1902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság közhírré teszi hogy dr. Mayer Ödön gyulafehérvári ügyvéd által képviselt Sztán Sofron diódi lakos végrehajtónak Paskás Ilie diódi lakos végrehajtást szenvedő elleni 34 korona tőke és járulékal iránti végrehajtási ügyében a diódi I R. 782 sz. tjkben foglalt A + 16-22 r. sz. 1316, 1734, 1821, 2122, 2918, 3091, 3634 hr. sz. ingatlanokra összesen 1018 korona becsárban az árverés elrendeltetik és hogy a fenn megjelölt ingatlanok 1902. évi október hó 17-ik napján d. u. 3 órakor Diód községházánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10% át készpénzben, vagy az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy annak az 1881. évi LX t. cz. 170 §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósg mint tekkönyvi hatóságól.

Nagyenyeden, 1902. évi május hó 31-én.

Weiner albiró helyett

Vincenti,
 kir. járásbíró.

444 1-1

Nagyenyed, Várszeg-utca 49. házszám alatti, Cserveny-féle házas telek eladó. Felvilágosítást nyújt szíveségből Winkler János ur Nagyenyeden.

Somatose
 oldható húsfehérnye a hús tápanyagát tartalmazza (fehérfehérnye és só) majdnem izületi könnyen oldható por alakban a lehető legjobb **erősítő szer** gyenge, a fap. alkossaiban visszamarad. szénhidrátok, — mellettségnek, — betegségeknek, — gyermekeknek, — gyöngyöknak, — szőlő körében szenvedő gyermekeknek, gyógyulónak.
VAS-SOMATOSE alakjában pedig különösen
Sápkórhán szenvedőknek orvosilag ajánlja
 Somatose nagy mértékben emeli az étvágyat.
 Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Csak eredeti csomagolásban való!

Magyarnak PÉCS, Németnek BÉCS.
 Ne küldjük pénzünket külföldre!

A legjobb órákat és ékszereket küld **SCHÖNWALD IMRE** órás és ékszerárugyáros **PÉCSETT.**

Nem tetsző tárgyakért a pénzt visszaküldöm vagy kicserélem. — Három évi jótállással.

Egy pontos nikkel zsebóra szép kivitelben	3 frt 50 kr.	Valódi ezüst kétfedeles anker remontoir erős szerkezettel, szép kivitelben	8 frt 25 kr.
Egy pontos nikkel ébresztő óra	1 frt 90 kr.	Valódi ezüst tula remontoir anker kétfedeles óra	10 frt 30 kr.
Valódi ezüst remontoir óra pontos járással	5 frt — kr.		

14 karátos arany láncok esinos szép kivitelben:
 20 gramm nehéz 25 forint, 25 gramm nehéz 30 forint, 30 gramm nehéz 36 forint, 40 gramm nehéz 47 forint 50 kr.
 Minden láncához aranyba foglalt köves lógók külön mérve 15-20 gramm súlyban 4 frt 50 kr.

Minden tárgy a kir. főpénzverdehivatal által megvizsgálva és bélyegezve.

233 23-40 **Kitüntetve állami és aranyérmekkel.**

Több ezer elismerő levél birtokomban van. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

„Vermorel” rendszerű Peronospora-fecskendők, hozzávaló tömlők, gummi-lapok, egyszerű és dupla szórók leszállított áron.

Mint bizományos a legkitűnőbb magyar zománczolt bádog edény gyárnak, oly előnyös árakat értem el, hogy a márvány zománczu legegészségsőbb főző-edényeket felére leszállított áron adhatom el; bárki egy kis csupor vételével (8 kr.) meggyőződhetik az előnyös vétel fölül. Kupás fazék vagy lábos 20 kr., 2 kupás 28 kr., legújabb fajta kávéfőzők, egyszerűbb móddal, sokkal erősebben főzhető a kávé a most érkezett „Non plus ultra” kávéfőzőkben; nem kell utána töltögetni, mindazonáltal igen olcsók: 90 krtól fölfele — ugyszinte más nemű zománczos edényekhez ha-onló olcsó áron nagy kiválasztásban ajánlok.

A tavaszi idényre megérkeztek a legkitűnőbb öntött acél ekefők, acél ekekések, összeállított egytetemes ekek; ásók, kapák stb. mind a magyar gyártmány termékei, sőt részben erdélyi gyártmány. Gyémánt acél kaszák, stíriai gyártmány, teljes felelősség mellett, a közölgő évadra szintén érkezni fognak, ez a fajta 3 év óta legjobbnak bizonyult.

Az alábbi friss töltésű ásványvizek raktáromon mindig kaphatók: **Borszéki, Bikszádi, Budai keserű, Bilini, Előpataki, Giesshübl, Karlsbadi, Krondorfi, König Selters, Lewicoi, Margit, Marienbadi, Parádi, Salvator, Sztojki és Szobrancei.**

Továbbá finom zamatu kávé v. font 60, 70, 90, 1.— frt.
Stearin-gyertya 30, 36, 42 kr.
Szappan 1 rud 20, 24, 32, 48 kr.
 Kitűnő savanyító **eczet** fehér és barna 1 liter 4, 6, 8, 10 kr.
 Mindenféle **kásákat, gőzmalmi liszteket** legolcsóbb áron ajánlok. Ajánlom saját gyártmányú **sodronyfonataimat** kertek, szőlők, épületek bekerítéséhez; elpusztíthatatlanok, árnyékot nem tartanak, tűzmentesek, olcsóbbak minden más kerítésnél és igen díszesek

113 24-52 **BISZTRITSÁNY LAJOS.**

Friss Korona tyukszem-tapas, biztos hatása, nálam kapható.

Lucerna-, Iohere-, répa-, baltaczin-, margitszigeti fűmagy., kerti vetemény-magvak a Mauthner-féle bizományból.